

Насібова О. В.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту,
Харківський інститут фінансів КНТЕУ (м. Харків), Україна;
e-mail: nasibova-ola@mail.ru*

ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН З ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЮВИХ ФОНДІВ

Анотація. Розглянуто сучасний стан та тенденції фінансового забезпечення системи соціального захисту громадян за рахунок державних цільових фондів соціального спрямування в Україні. Здійснено оцінку видатків державних цільових фондів соціального спрямування за 2003–2015 роки та виявлено їх значення при формуванні стратегії розвитку соціальної політики держави. Визначено структуру та основні напрями фінансового забезпечення системи соціального захисту громадян за рахунок державних соціальних фондів в умовах соціально–економічних перетворень.

Ключові слова: фінансове забезпечення соціальних виплат, видатки державних соціальних фондів, фонди соціального страхування, соціальний захист населення, соціальні видатки, соціальні послуги.

Формул: 0; рис.: 0, табл.: 3, бібл.: 26

Nasibova O. V.

*PhD (Economics), Associate Professor of Finance and Credit,
Kharkov Institute of Finances of Kyiv National University of Trade and Economics (city Kharkov),
Ukraine; e-mail: nasibova-ola@mail.ru*

FUNDING OF SOCIAL PROTECTION OF CITIZENS WITH STATE FUNDS

Abstract. The current status and trends of financial provision system of social protection of citizens by the state trust funds in the social direction of Ukraine were reviewed. The estimation of the costs of the state trust funds in the social direction for the 2003–2015 years was implemented and also their importance in the formation of strategy of development of social policy was revealed. The structure and main directions of the financial providing of the social protection of citizen at the expense of the state social funds in conditions of socio–economic transformation were identified.

It was proposed to increase the financial stability of the state social funds, by expanding of the access to productive employment. An urgent need is to find effective mechanisms of financial regulation in social spending and to manage the social risk. In order to form an integrated system of the state social insurance is necessary to realize the introduction of health insurance and the funded pillar of the pension system.

Keywords: financial support for social benefits, the cost of state social funds, social insurance funds, social protection, social spending, social services.

JEL Classification: G22, H53, I38

Formulas: 0; fig.: 0, tabl.: 3, bibl.: 26

Насібова О. В.

*к.э.н., доцент кафедры финансов и кредита,
Харьковский институт финансов КНТЭУ (г. Харьков), Украина;
e-mail: nasibova-ola@mail.ru*

ФИНАНСИРОВАНИЕ РАСХОДОВ НА СОЦИАЛЬНУЮ ЗАЩИТУ ГРАЖДАН С ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЦЕЛЕВЫХ ФОНДОВ

Аннотация. Рассмотрено современное состояние и тенденции финансового обеспечения системы социальной защиты граждан за счет государственных целевых фондов социального направления в Украине. Осуществлена оценка расходов государственных целевых фондов социального направления за 2003–2015 годы и выявлено их значение при формировании стратегии развития социальной политики страны. Определены структура и

основные направления финансового обеспечения системы социальной защиты граждан за счет государственных социальных фондов в условиях социально-экономических преобразований.

Ключевые слова: финансовое обеспечение социальных выплат, расходы государственных социальных фондов, фонды социального страхования, социальная защита населения, социальные расходы, социальные услуги.

Формул: 0; рис.: 0, табл.: 3, библи.: 26

Вступ. Визначальну роль у підвищенні рівня життя і досягненні європейських соціальних стандартів відіграє побудова ефективної та надійної системи соціального захисту населення, що потребує формування відповідних умов соціально-економічного розвитку та міцної бази фінансових ресурсів.

Основна частка коштів для забезпечення соціального захисту громадян мобілізується у спеціалізованих соціальних інститутах – державних соціальних фондах цільового призначення. Виділення в окрему ланку державних фінансів фінансової системи та чітке визначення джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів державних соціальних фондів цільового призначення сприяє підвищенню рівня задоволення суспільних потреб та фінансовій стабільності в країні, а також виражає здатність держави виконувати покладені на неї соціальні функції та завдання.

Постійне зростання соціальних стандартів потребує збільшення надходжень та удосконалення механізмів наповнення коштами основних спеціалізованих соціальних інститутів. Не менш важливого значення має підвищення ефективності використання фінансових ресурсів державних цільових фондів у забезпеченні соціальних потреб населення. З огляду на це актуалізуються наукові дослідження у сфері фінансового забезпечення соціального захисту населення за рахунок державних цільових фондів соціального спрямування, посилюється увага до науково обґрунтованих механізмів розвитку людського потенціалу.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Проблематика фінансового забезпечення соціального захисту населення загалом і фінансових ресурсів державних цільових фондів соціального спрямування зокрема привертає увагу багатьох вчених. Незважаючи на значну кількість наукових праць у сфері соціального захисту населення, серед яких найвідомішими є праці зарубіжних вчених: Ш. Бланкарта [1], Т. Ганслі [2], В. Д. Роік, Дж. Роулза, Дж. Стігліца [3]; наукові роботи українських вчених: Л. Б. Баранник [4], О.І. Білик, А. О. Вікнянської [5], А. О. Вольської [6], М. О. Горної, Ю. С. Конопліної [7], Е. М. Лібанової [8], О. В. Макарової, М. І. Мальованого [9], В. М. Новікова, Л. Ю. Петрученко, В. І. Павлова, Н. Г. Савченко [10], А. А. Сидорчука [11], І. З. Сторонянської, І. Я. Чугунова [12], М. П. Шавариної, С. І. Юрія та інших, дотепер в економічній літературі бракує комплексних та системних досліджень фінансування системи соціального захисту громадян за рахунок державних цільових фондів соціального спрямування.

Метою дослідження є оцінка стану та визначення тенденцій фінансування видатків на соціальний захист населення в Україні з державних цільових фондів соціального спрямування, виявлення основних проблем функціонування цих інституцій і розробка рекомендацій щодо їх розв'язання в умовах сучасних соціально-економічних перетворень.

В роботі використано метод статистичного, порівняльного, системного аналізу, логічного узагальнення.

Результати дослідження. Незважаючи на те, що цивілізовані суспільства завжди брали на себе відповідальність захищати громадян від негативних наслідків соціальних ризиків, на протязі останніх двадцяти років ця відповідальність посилюється і розглядається в якості однієї із базових функцій держави. Розгляд цього явища в сучасних умовах визначається світовими тенденціями до зміни співвідношення між бюджетними коштами та коштами державних цільових фондів на користь останніх.

Фінансування заходів, спрямованих на підвищення добробуту та соціальної захищеності людини як головного суб'єкта економічного розвитку суспільства, в Україні відбувається частково за рахунок державних цільових фондів соціального спрямування: фонду соціального страхування на випадок безробіття, фонду соціального страхування, державного

пенсійного фонду, фонду соціального захисту інвалідів. Зазначені фонди за своєю економічною сутністю відображають грошові відносини з розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту та частини національного багатства, пов'язані з формуванням фінансових ресурсів у розпорядження держави й цільовим використанням коштів для забезпечення соціального захисту економічно активного населення.

Державні соціальні фонди – це матеріальна основа фінансових відносин у системі соціального захисту населення, завдяки якій відбувається підтримка у суспільстві соціальної злагоди та стабільності, стимулювання ефективної праці.

Фонд соціального страхування, державний пенсійний фонд та фонд соціального страхування на випадок безробіття представляють собою спеціалізовані цільові фонди фінансових ресурсів системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, які створені для управління соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, на випадок безробіття, державним медичним і пенсійним страхуванням, а також акумуляції страхових внесків, контролю за використанням коштів та забезпечення фінансування виплат, надання соціальних послуг за цими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [13; 14; 15]. Слід зазначити, що фонд соціального страхування створений у 2015 році шляхом об'єднання фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Фонд соціального захисту інвалідів входить до складу державного бюджету країни, але також є державним соціальним фондом. Наявність державних цільових фондів соціального спрямування визначає види і напрями здійснення видатків на соціальний захист населення.

Тривалий час в якості одного з шляхів покращення та доступності охорони здоров'я дискутується перспектива запровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування, а отже створення додаткового виду системи соціального страхування. Реалізація державної політики у сфері соціального захисту інтересів населення в системі охорони здоров'я буде забезпечуватись фондом соціального страхування України. У сфері пенсійного забезпечення фахівці та експерти наголошують на необхідності запровадження накопичувального пенсійного фонду. Принципова можливість цих заходів передбачена низкою діючих законодавчо–нормативних актів, але досі ці питання не вирішені.

Фінансове забезпечення соціальних зобов'язань державних фондів соціального страхування відбувається через механізм загальнообов'язкового державного соціального страхування, тобто видатки на соціальний захист здійснюються через впровадження страхового методу. Це обумовлено ризиковим характером ринкової економіки та необхідністю створення умов фінансування державних соціальних гарантій. Існування подібних спеціалізованих соціальних інститутів та особливості їх функціонування зменшують навантаження на державний бюджет та дають змогу збалансувати принципи індивідуальної відповідальності громадянина і солідарності всіх членів суспільства при компенсації соціальних ризиків.

Основними напрямками використання фінансових ресурсів державних соціальних фондів є матеріальне забезпечення у вигляді допомоги, здійснення страхових виплат та надання соціальних послуг, а також фінансування заходів з профілактики страхових випадків, передбачених законодавством [13]. Крім того, існують видатки, пов'язані з виконанням обов'язків страховиків, якими є фонди соціального страхування: координація роботи із страхувальниками та застрахованими особами, обслуговування потерпілих та інвалідів, оплата послуг банківських установ та підприємства поштового зв'язку, забезпечення роботи правління фондів, навчання членів комісій (уповноважених) із соціального страхування підприємств, установ, організацій та працівників, які вирішують питання охорони праці, консультаційні послуги тощо. Важливим напрямом використання коштів державних соціальних фондів є формування резервів для забезпечення фінансової стабільності цих інституцій.

Для оцінки сучасного стану та визначення тенденцій фінансового забезпечення системи соціального захисту громадян за рахунок державних соціальних фондів доцільно провести аналіз динаміки та структури загальних видатків визначених інституцій (див. табл. 1, 2).

Таблиця 1

Видатки державних соціальних фондів за 2003–2015 роки, млрд грн

Роки	ПФУ	ФСС ТВП	ФСС НВВ	ФСС ВБ	ФЗІ	Разом
2003	25,27	2,63	1,33	1,92	–	31,15
2004	36,18	3,36	1,59	2,43	–	43,56
2005	65,50	5,08	2,02	2,53	–	75,13
2006	70,20	7,38	2,35	2,96	–	82,89
2007	95,59	5,26	2,98	3,59	–	107,42
2008	147,76	7,24	3,67	4,75	–	163,42
2009	164,14	7,52	3,53	5,95	–	181,14
2010	192,28	8,19	4,05	6,86	–	211,38
2011	209,04	7,56	4,64	8,20	0,73	230,17
2012	228,76	9,28	5,73	9,21	1,03	254,01
2013	252,05	10,63	7,62	10,31	0,86	281,47
2014	243,48	11,83	7,12	11,07	0,82	274,32
2015	265,67	6,93	7,09	8,27	1,24	289,20

Джерело: за матеріалами [16–22]

Протягом 2003–2015 років загальні фактичні видатки державних соціальних фондів мали стійку тенденцію до зростання з 31,15 млрд грн до 289,20 млрд грн, тобто на 258,05 млрд грн. На збільшення фінансового забезпечення системи соціального захисту населення за рахунок спеціалізованих соціальних інститутів вплинуло зростання фактичних видаткових частин бюджетів всіх державних соціальних фондів: фінансове забезпечення пенсійних зобов'язань збільшилось на 240,4 млрд грн, тимчасової втрати працездатності – на 4,3 млрд грн, нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань – на 5,76 млрд грн, безробіття – на 6,3 млрд грн. Видатки фонду соціального захисту інвалідів в середньому за 2011–2015 роки зросли на 93,6 млн грн.

Незважаючи на збільшення протягом аналізованого періоду фактичних видаткових частин бюджетів фондів соціального страхування та видатків фонду соціального захисту інвалідів, залишаються недостатньою мірою задоволеними соціальні потреби найбільш незахищених верств населення, підвищується рівень бідності серед працюючих осіб.

Відповідно до Стратегії подолання бідності [23], схваленою урядом у 2016 році, за даними дев'яти місяців 2015 року, за межею відносної бідності за витратами в Україні перебувало 23,8 % населення. Рівень бідності серед працюючих осіб за цей же період становив 18,8 %, а серед осіб пенсійного віку 21,7 %. Найвищий рівень бідності у 2015 році зафіксовано у Рівненській, Луганській, Хмельницькій, Херсонській, Кіровоградській та Донецькій областях, який становив 44,5 %, 42,6 %, 36,8 %, 30,9 %, 30 %, 29,5 % відповідно [24].

Таблиця 2

Видатки державних соціальних фондів за 2003–2015 роки, %

Роки	ПФУ	ФСС ТВП	ФСС НВВ	ФСС ВБ	ФЗІ
2003	81,12	8,44	4,28	6,16	–
2004	83,06	7,71	3,65	5,58	–
2005	87,18	6,76	2,69	3,37	–
2006	84,69	8,90	2,84	3,57	–
2007	88,99	4,90	2,77	3,34	–
2008	90,42	4,43	2,25	2,90	–
2009	90,62	4,15	1,95	3,28	–
2010	90,96	3,87	1,92	3,25	–
2011	90,82	3,28	2,02	3,56	0,32
2012	90,06	3,65	2,26	3,63	0,41
2013	89,55	3,78	2,70	3,66	0,31
2014	88,76	4,32	2,59	4,03	0,30
2015	91,86	2,40	2,45	2,86	0,43

Джерело: за матеріалами [16–22]

В структурі видатків державних соціальних фондів найбільшу питому вагу займають видатки державного пенсійного фонду, які протягом аналізованого періоду збільшилися на 10,74 відсоткових пункти. Таке зростання пояснюється демографічними змінами зумовленими старінням населення і необхідністю виконання зростаючих пенсійних зобов'язань та несприятливою макроекономічною ситуацією. Найменша частка в структурі видатків державних соціальних фондів належить фонду соціального захисту інвалідів, яка у 2011–2015 роках коливалась в межах 0,31–0,43 %. Слід зазначити, що питома вага видатків всіх фондів державного соціального страхування, крім пенсійного фонду, в структурі загальних видатків державних соціальних фондів протягом 2003–2015 років мала тенденцію до зменшення: видатки з фонду соціального страхування тимчасової втрати працездатності зменшилися на 6,04 відсоткові пункти, фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань – на 1,83 відсоткові пункти, а фонду соціального страхування на випадок безробіття – на 3,3 відсоткові пункти.

Питома вага видатків державних соціальних фондів в структурі загальних видатків на соціальний захист населення протягом 2007–2014 років знаходилась у межах 70,89–77,93 % і мала тенденцію до збільшення, що свідчить про вагомість та посилення ролі державних соціальних фондів у системі фінансового забезпечення соціальних зобов'язань держави (див. табл. 3).

Частка загальних видатків державних соціальних фондів у валовому внутрішньому продукті протягом аналізованого періоду змінювалась неоднозначно. Максимальне значення цього показника зафіксовано у 2009–2010 роках – 19,83–19,53 %, а мінімальне у 2003–2004 роках – 11,65–12,62 %. Загальна величина фінансових ресурсів державних соціальних фондів, які направляються на фінансове забезпечення соціального захисту громадян в середньому за 2003–2015 роки становила 16,56 % валового внутрішнього продукту, що майже відповідає рівню фінансування відповідних видатків у державах Євросоюзу[25].

Слід зазначити, що фінансова життєздатність державних соціальних фондів залежить від співвідношення працюючих і непрацездатних, тому що фінансування соціальних програм зазначених інституцій в більшій мірі здійснюється за рахунок єдиного соціального внеску, який нараховується на фонд оплати праці. При зменшенні співвідношення працюючого і непрацездатного населення відбувається погіршення фінансової стійкості державних соціальних фондів та зростає фінансова залежність виконання соціальних зобов'язань від переданих асигнувань з державного бюджету, що звужує можливості реалізації інших функцій держави і негативно впливає на фінансову систему країни.

Пріоритетним напрямом підвищення фінансової стійкості державних соціальних фондів повинно стати розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування для забезпечення гідних умов праці.

Таблиця 3

Частка видатків державних соціальних фондів цільового призначення у валовому внутрішньому продукті та загальних видатках на соціальний захист в Україні за 2003–2015 роки, %

Роки	Частка загальних видатків державних соціальних фондів цільового призначення	
	у валовому внутрішньому продукті	у загальних видатках на соціальний захист
2003	11,65	–
2004	12,62	–
2005	17,02	–
2006	15,23	–
2007	14,90	70,89
2008	17,24	76,29
2009	19,83	75,42
2010	19,53	74,56
2011	17,68	73,69
2012	18,03	72,50
2013	19,39	77,93
2014	17,51	77,88
2015	14,61	–

Джерело: за матеріалами [16–22; 26]

Висновки. Сучасні тенденції розвитку фінансового забезпечення соціального захисту населення в Україні за рахунок державних цільових фондів характеризуються наявністю значної кількості проблем. Збільшення обсягів видатків з державних соціальних фондів не призводить до якісних змін в соціальній сфері, не сприяє зменшенню показників бідності, але посилює роль основних соціальних інститутів у складі державних фінансів України. Поліпшення фінансового забезпечення соціального захисту неможливе без зміцнення фінансової бази та підвищення фінансової незалежності державних цільових фондів соціального спрямування, особливо державного пенсійного фонду. Нагальною потребою є пошук дієвих механізмів фінансового регулювання соціальних видатків та управління соціальними ризиками. Крім того, для формування цілісної системи державного соціального страхування необхідно здійснити впровадження медичного страхування та накопичувальної складової пенсійного забезпечення.

Література

1. Бланкарт, Ш. Державні фінанси в умовах демократії : Вступ до фінансової науки [Текст] / Ш. Бланкарт ; пер. з нім. С. І. Терещенко, О. О. Терещенко ; передмова та наук. редактування В. М. Федосова. – К. : Либідь, 2000. – 654 с.
2. Ганслі, Т. М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки [Текст] / Теренс М. Ганслі. – К. : Основи, 1996. – 226 с.
3. Стиглиц, Дж. Ю. Економіка государственного сектора [Текст] / Дж. Ю. Стиглиц ; пер. с англ. – Москва : Изд-во МГУ, ИНФРА-М, 1997. – 720 с.
4. Баранник, Л. Б. Фінансовий механізм системи соціального захисту населення України: проблеми становлення та перспективи розвитку [Текст] : монографія / Л. Б. Баранник. – Дніпропетровськ : ДДФА, 2012. – 495 с.
5. Вікнянська, А. О. Схема фінансового механізму соціального страхування [Електронний ресурс] / А. О. Вікнянська // Глобальні та національні проблеми економіки. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/140.pdf>.
6. Вольська, А. О. Напрями модернізації системи соціального страхування в Україні [Текст] : монографія / А. О. Вольська. – Кам'янець-Подільський : Видавець ІП Зволейко Д. Г., 2011. – 256 с.
7. Конопліна, Ю. С. Система соціального страхування в Україні : сучасний стан та перспективи розвитку [Текст] : монографія / Ю. С. Конопліна. – Суми : Університетська книга, 2013. – 264 с.
8. Національна система загальнообов'язкового державного соціального страхування : сучасні проблеми та стратегія розвитку [Текст] : монографія / Е. М. Лібанова та ін. ; Ін-т демографії та соц. досліджень НАН України. – К., 2006. – 178 с.
9. Мальований, М. І. Фінансове забезпечення системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні [Текст] / М. І. Мальований // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 11–12 (2). – С. 41–44.
10. Савченко, Н. Г. Формування та використання фінансових ресурсів системи соціального страхування України [Текст] / Н. Г. Савченко // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 1. – С. 110–118.
11. Сидорчук, А. А. Показники оцінки збалансованості фінансових ресурсів державного соціального страхування [Текст] / А. А. Сидорчук // Україна : аспекти праці. – 2012. – № 7. – С. 17–22.
12. Чугунов, І. Я. Фінансово-економічне прогнозування і планування [Текст] : монографія / І. Я. Чугунов, Т. Г. Затонацька, А. В. Ставицький. – К. : НДФІ, 2007. – 312 с.
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
14. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] : закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>.
15. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс] : закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
16. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне забезпечення у цифрах та фактах [Текст] / Міністерство праці та соціальної політики України, Пенсійний Фонд України. – К., 2012. – 75 с.
17. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
18. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>.
19. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fse.gov.ua/fse/control/main/uk/index>.
20. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.social.org.ua/>
21. Державна служби зайнятості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.
22. Фонд соціального захисту інвалідів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ispf.gov.ua/Default.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>.
23. Про схвалення Стратегії подолання бідності [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 161-р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/161-2016-%D1%80>.
24. Інформаційно-аналітична записка щодо рівня життя населення у січні-червні 2016 року [Електронний ресурс] / Міністерство соціальної політики України. – Режим доступу: http://www.fpsu.org.ua/images/images/2016/September/010916/12362_0_14-16_10_-1.pdf.
25. The social dimension of the Europe 2020 strategy. A report of the Social Protection Committee (2011) [Electronic resource]. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2011. – 60 p. – Available at: <http://ec.europa.eu/social>.
26. Соціальний захист населення України [Текст] : статистичний збірник. – К., 2016. – 124 с.

Стаття надійшла до редакції 25.02.2017

© Насібова О. В.

References

1. Blankart, Sh. (2000). *Derzhavni finansy v umovakh demokratii: Vstup do finansovoi nauky*. Kyiv: Lybid.
2. Hansli, T. M. (1996). *Sotsialna polityka. ta sotsialne zabezpechennia za rynkovoï ekonomiky*. Kyiv: Osnovy.
3. Styhlyts, Dzh. Yu. (1997). *Ekonomika gosudarstvennogo sektora*. Moskva: Izd-vo MGU, INFRA-M.
4. Barannyk, L. B. (2012). *Finansovyi mekhanizm systemy sotsialnoho zakhystu naseleння Ukrainy: problemy stanovlennia ta perspektyvy rozvytku*. Dnipropetrovsk: DDFFA.
5. Viknianska, A. O. (2016). *Skhema finansovoho mekhanizmu sotsialnoho strakhuvannia*. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/140.pdf>
6. Volska, A. O. (2011). *Napriamy modernizatsii systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini*. Kamianets-Podilskyi: Vydavets PP Zvoleiko D. H.
7. Konopliina, Yu. S. (2013). *Systema sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku*. Sumy: Universytetska knyha.
8. Libanova, E. M. (2006). *Natsionalna systema zahalnooboviazkovoho derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia: suchasni problemy ta stratehiia rozvytku*. Kyiv: Instytut demografii ta sotsialnykh doslidzhen NAN Ukrainy.
9. Malovanyi, M. I. (2013). Finansove zabezpechennia zahalnooboviazkovoho derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Ekonomichni chasopy – XII, 11–12(2)*, 41–44.
10. Savchenko, N. G. (2010). Formuvannia ta vykorystannia finansovykh resursiv systemy sotsialnoho strakhuvannia Ukrainy. *Visnyk KNTEU, 1*, 110–118.
11. Sydoruk, A. A. (2012). Pokaznyky otsinky zbalansovanosti finansovykh resursiv derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia. *Ukraina: aspekty pratsi, 7*, 17–22.
12. Chuhunov, I. Ya., Zatonatska, T. H., & Stavtyskyi, A. V. (2015). *Finansovo-ekonomichne prohnozuvannia ta planuvannia*. Kyiv: NDFI.
13. Zakon Ukrainy. (1999, September). *Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
14. Zakon Ukrainy. (2000, March). *Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia na vypadok bezrobittia*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
15. Zakon Ukrainy. (2003, July). *Pro zahalnooboviazkove derzhavne pensiine strakhuvannia*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
16. *Zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia ta pensiine zabezpechennia u chyfrakh ta faktakh. (2012)*. Kyiv.
17. Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. Available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
18. *Pensiinyi fond Ukrainy*. Available at: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>
19. *Fond sotsialnoho strakhuvannia z tymchasovoi vtraty pratsezdatsnosti Ukrainy*. Available at: <http://www.fse.gov.ua/fse/control/main/uk/index>
20. *Fond sotsialnoho strakhuvannia vid neshchasnykh vypadkiv na vyrobnytstvi ta profesiynykh zakhvoruvan Ukrainy*. Available at: <http://www.social.org.ua/>
21. *Derzhavna sluzhba zainiatosti Ukrainy*. Available at: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
22. *Fond sotsialnoho zakhystu invalidiv Ukrainy*. Available at: <http://www.ispf.gov.ua/Default.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>
23. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy. (2016, March). *Pro skhvalennia Stratehii podolannia bidnosti*. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/161-2016-%D1%80>
24. *Informatsiino-analitychna zapyska shchodo rivnia zhyttia naseleння u sichni-cherвні 2016 roku*. Available at: http://www.fpsu.org.ua/images/images/2016/September/010916/12362_0_14-16_10_-_1.pdf
25. *The social dimension of the Europe 2020 strategy. A report of the Social Protection Committee* (2011). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available at: <http://ec.europa.eu/social>
26. *Sotsialnyi zakhyst naseleння Ukrainy: statystychnyi zbiryk*. (2016). Kyiv.

Received 25.02.2017

© Nasibova O. V.